Gemeentelijk Waterprogramma 2024-2027 Moerdijk

Informatiebijeenkomst gemeenteraad

15 juni 2023

Even voorstellen

Jack van Dorst

Wethouder

Gemeente Moerdijk

Marty Braat

Klimaatadaptatie

Gemeente Moerdijk

Stan Knijff

Water en riolering

Gemeente Moerdijk

Michel Moens

Sr. Adviseur Waterbeleid en Omgevingswet

Arcadis

Vera Kusters

Adviseur Stedelijk Water en Klimaatadaptatie

Arcadis

Agenda

1 **Doel beeldvormende bijeenkomst**

2 **Introductie en historie**

Waarom een GWP?

3 **Water en riolering in Moerdijk**

Areaal en terugblik

4 **Ambities en beleid**

Basisopgave en speerpunten

Samenwerking en ontwikkelingen

Koerswijzigingen

5 **Middelen**

Doel beeldvormende bijeenkomst

Doel

- **Informeren: bouwstenen GWP**
- **Beeldvorming: afwegingen en keuzes gemeentelijke watertaken**
- **Koppelingen**
  - Omgevingswet (en juridische borging in Omgevingsplan)
  - Begroting *2024*
  - Havenbedrijf Moerdijk

Introductie en historie

Waarom een GWP?

Historie

Vóór riolering…

- **Oudste riolering** 4500 jaar geleden in Pakistan
- **Romeinen**
- Middeleeuwen snelle **verspreiding** van ziekten
- **19de eeuw** eerste riolering in grote steden
- Tot na WOll **tonnensysteem** in de dorpen

Aanleg

- **Jaren 60-70** pieken in aanleg riolering
- **Jaren 80** aanleg drukriolering

Planvorming

- **Gemeentelijk rioleringsplan** (GRP)
  - Verbreed GRP
  - Klimaatadaptatie
  - Omgevingswet
- **Gemeentelijk <u>Water</u>programma** (GWP)

Waarom?

Waar dient de riolering eigenlijk voor?

Gezondheid

Hygiëne

Milieu

Tegengaan van wateroverlast

Tegengaan van droogte

Etc.

Dit is het Nederlandse waterprobleem

TE VEEL

MEDICIJNRESTEN

TE VEEL MESTSTOFFEN

Het gaat niet goed met het Nederlandse water. Als er niets gebeurt, dreigt een soort stikstofcrisis 2.0, waarschuwt een adviesraad van de overheid. Wat is er toch allemaal aan de hand? En wie moet dit oplossen? Vijf vragen en antwoorden.

TE LAGE GRONDWATERSTAND

LOZING AFVALSTOFFEN OP RIOOL

Chris van Mersbergen

1 Help me even, wat is er precies aan de hand?

Een adviesorgaan van de overheid, de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli), trekt in een alarmerend rapport aan de bel. De kwaliteit

water. Concreet moet hij proberen de veestapel in ons land kleiner te maken. Ook moet het gebruik van bestrijdingsmiddelen – boeren en tuinders spreken liever van gewasbeschermingsmiddelen – omlaag.

Wat volgens de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur een voordeel is: veel voorgestelde maatregelen helpen niet alleen om de waterkwaliteit te verbeteren, maar ook om het aandeel van boeren in de hoge stikstofuitstoot in ons land omlaag te

Onze stran idyllisch, t naar peuk

Wie verlangt er nou niet naar parelwitte zomerse stranden? Onze kuststrook wordt steeds schoner, zo voorspelt Stichting De Noordzee, dankzij het statiegeld op blik en de verplicht vastzittende flesdopjes. „Alleen die peuken in het zand, dat blijft een hardnekkig probleem", zegt directeur Wytske Postma.

Edwin Timmer

Utrecht

Met het warme zand onder de voeten kunnen zelfs Nederlandse stranden idyllisch aanvoelen. Tot je je stoot tegen aangespoeld visse rijafval of je tenen plant tussen vergane wattenstaafjes en kapotte ballonnen. Om over de eeuwige si garettenpeuken maar te zwijgen.

„Ga een zandkasteel bouwen met je kind. En ik weet bijna zeke dat je enkele peuken tegenkomt" waarschuwt Eline van Onselen, ecoloog bij Stichting de Noordze „Dat moeten we niet willen. Het niet alleen vies voor strandbezo kers, de sigarettenfilters vorme een levensgroot probleem voo zeevogels, schelpdieren en vis sen."

Met naar schatting 4500 mi stuks per jaar is de sigaretten wereldwijd het meest wegge gooide zwerfafval. Vandaag ti een schoonmaakactie op het S veningse strand zullen vrijwill gers ze ongetwijfeld weer in gr aantallen aantreffen. Vorig jaar gustus plukte men er binnen tw weken bijna 87.000 van ons hel Noordzeestrand.

Initiatief

„Wij zijn natuurlijk blij met de schoonmaakactie", zegt directe Postma van Stichting de Noord over het initiatief van de ambas

Water en riolering in Moerdijk

Areaal en terugblik

Areaal

Hoeveel kilometer riolering hebben we in Moerdijk?

ca.

- **229 km vrijvervalriolering**
- **77 km drukriolering**
- **13 km drainage**
- **59 gemalen**
- **16.200 kolken**

Terugblik

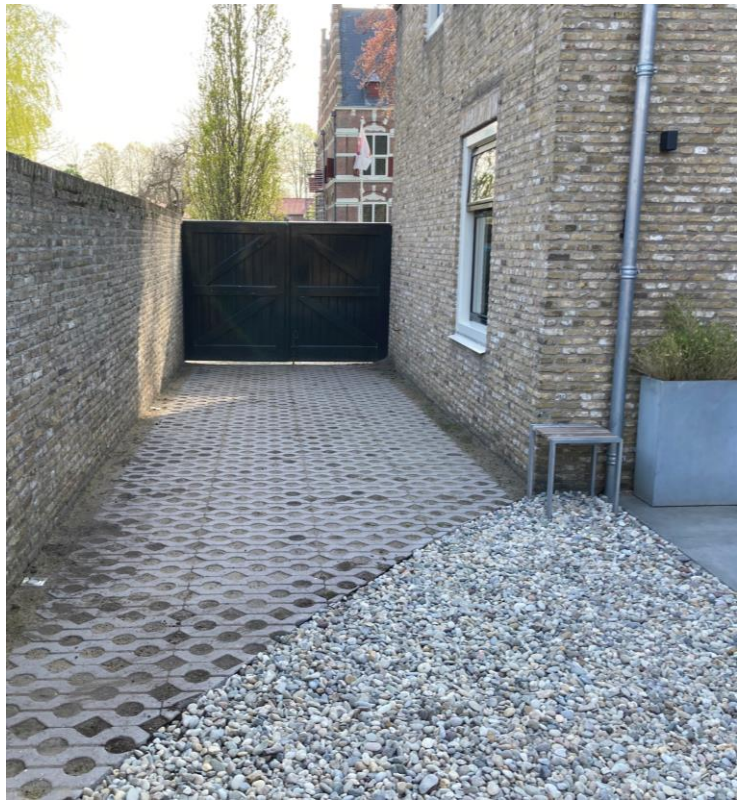
2021-2024

O.a. bereikt:

- samenwerking waterpartners
- stabiele financiële basis door overstap naar sparen
- 40% extra investeren in klimaat, na de vaststelling van de klimaatstrategie is dit standaard onderdeel van stedelijke waterbeheer

Aandachtspunten

- relinen minder ingezet, (financieel) duurzaam?
- meer integraal plannen binnen de openbare ruimte

Voorbeeld resultaat subsidieregeling Hofstraat Willemstad

Ambities en beleid

Basisopgave en speerpunten

Zorgplichten

- Stedelijk afvalwater
- Hemelwater
- Grondwater
- Oppervlaktewater
- Drinkwater

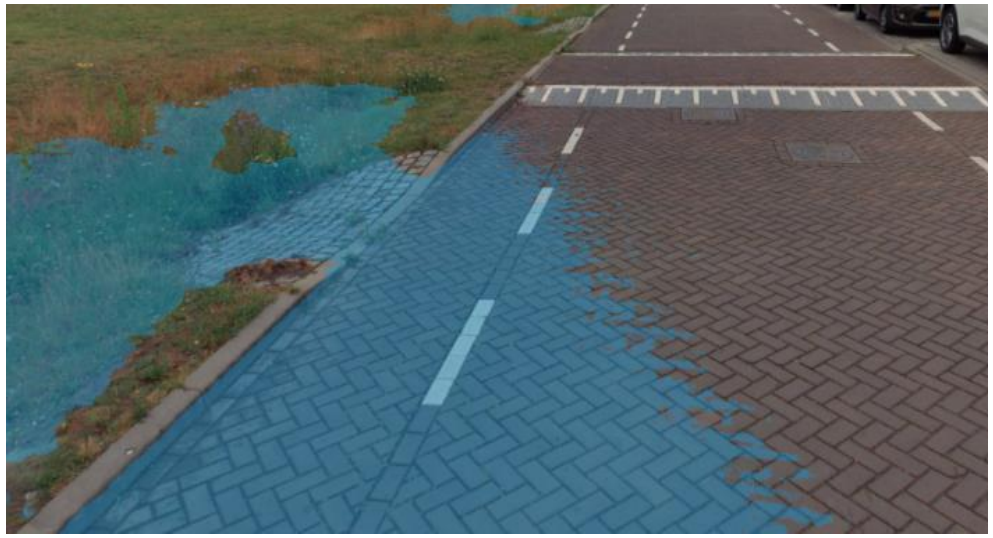

Maar ook….

- Basis op orde:
  Dagelijks en groot onderhoud
  Planvorming en onderzoek
- Klimaatadaptatie
- Samenwerking

NK TEGELWIPPEN

STICHTING STEENBREEK

Ambities

Basisopgave

- Bescherming van de volksgezondheid;
- Droge voeten (bebouwd gebied);
- Schoon water en een schone bodem.

Speerpunten

- Werken aan klimaatbestendigheid
- Werken aan een goede waterbalans tussen bebouwd en landelijk gebied
- Waardevol water

Ambities en beleid

Samenwerking en ontwikkelingen

Regionaal: Water- en Klimaatkring West

- besparen op watergebruik
- afvalwater nog gerichter inzamelen
- benutten hemelwater optimaal
- houden rekening met weersextremen
- bovengrondse oplossingen
- gebiedsgericht
- circulaire grondstoffenbenadering
- kennis doorontwikkelen en met elkaar delen

Waterkwaliteit KRW lichamen (waterschap)

Kaderrichtlijn Water

- Kaderrichtlijn Water (KRW): ecologische doelen oppervlaktewater voor 2027
- Toekomstige knelpunten waterkwaliteit?
- Waterschap Brabantse Delta in de lead: Watersysteemanalyses
- Gemeente Moerdijk: (afval)waterketen
  - Raakvlakken (o.a. effluentstromen en overstorten)
  - Inzet? (o.a. Ecologische verbindingszones)

Nationaal: Water en bodem sturend

- meer zoetwatervoorraden
- creëren ruimte voor vasthouden, bergen en afvoeren
- niet meer bouwen op plaatsen die later nodig zijn voor het bergen en afvoeren van water
- maatlat klimaatadaptieve en groene bebouwde omgeving
- bodem minder bedekken
- hoger grondwaterpeil op bepaalde plekken
- 20% minder drinkwatergebruik bedrijven en inwoners
- versterken regie op inrichting ondergrond

Nationaal: Landelijke maatlat

voor een klimaatadaptieve en groene bebouwde omgeving

Ambities en beleid

Koerswijzigingen

Hemelwater (1)

Waterhinder versus wateroverlast

Waterhinder

Kenmerken:

- het water blijft staan in openbaar gebied, waardoor wegen tijdelijk niet begaanbaar zijn;
- (ernstige) waterhinder leidt niet tot schade aan gebouwen;
- waterhinder zal door klimaatverandering vaker voorkomen en vinden we acceptabel.

Strategie: In geval van hinder treffen we als gemeente bij de uitvoering van reguliere reconstructiewerken zodanige maatregelen, dat de kans op het optreden van ernstige hinder aanmerkelijk kleiner wordt.

Dit staan we toe

Maximale inzet om te voorkomen

Hemelwateroverlast

Kenmerken:

- materiële schade: het water loopt vanaf de straat gebouwen in;
- risico's voor de volksgezondheid: afvalwater stroomt in grote mate vanuit de riolering de straat op;
- belemmering voor hulpdiensten en economische schade: het water op straat blokkeert hoofdwegen

Strategie: In geval van hemelwateroverlast treffen we als gemeente, indien mogelijk (tijdelijke) bovengrondse kostenefficiënte maatregelen om het risico op schade te beperken. Ter voorkoming van structurele overlast onderzoeken we mogelijke oorzaken en oplossingsrichtingen en brengen deze, mits doelmatig, ten uitvoer.

Hemelwater (2)

Voorkeursvolgorde verwerking hemelwater

Comply or explain…

1. **Hergebruik**
   Hergebruik van regenwater, om zuiniger om te gaan met water en minder drinkwater te verspillen
2. **Bergen en infiltreren op eigen terrein**
   Niet afwentelen van privaat naar publiek, tenzij een centrale voorziening in het werkgebied doelmatiger is.
3. **Tijdelijke opslag in openbaar gebied met uitloop naar groen**
   Bij voorkeur bovengrondse opslag. Uitloop naar groen om schadelijke neveneffecten zoveel als mogelijk te beperken.
4. **Afvoeren op bovengrondse hemelwatervoorziening**
   Af te voeren water slim verdelen door waar het kan te lozen op bovengrondse hemelwatervoorziening (watergang, weg met afwateringsfunctie, etc.)
5. **Afvoeren op een ondergrondse hemelwatervoorziening**
6. **Afvoeren op een gemengd rioolstelsel richting RWZI**

Hemelwater (3)

Waterbergingseisen

→ Juridische verankering in Omgevingsplan

Oppervlak	Nieuwe ontwikkelingen	Ontwikkelingen in bestaand bebouwd gebied
<500 m²	60 mm	10 mm
>500 m²	60 mm	60 mm

- onderscheid kleine (<500m^2) en grote (>500 m^2) ontwikkelingen betreft totale oppervlak ontwikkeling;
- inbreidingen en herbouw na sloop = nieuwe ontwikkelingen. Verbouwingen en herstructureringen = ontwikkelingen in bestaand gebied;
- berekening betreft totale perceeloppervlak (verhard en onverhard) in nieuwe situatie;
- van toepassing op het werkgebied als geheel (particulier en openbaar terrein)

Grondwater

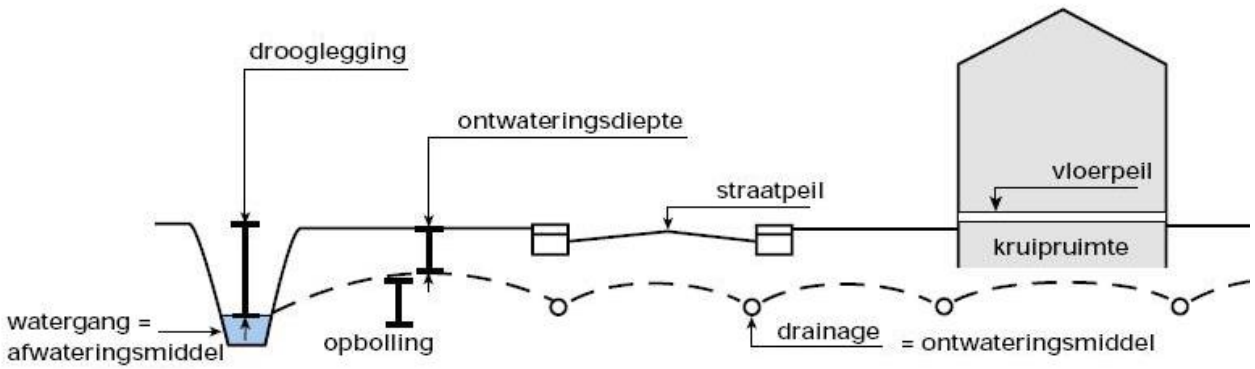
Water en bodem sturend in lokaal beleid

Tabel 4 Gewenste ontwateringsdiepte openbare ruimte bestaand gebied

Bestemming	Gewenste ontwateringsdiepte (GHG t.o.v. maaiveld)
Groenvoorzieningen	0,5 m
Secundaire wegen en woonstraten	0,7 m
Primaire wegen	1,0 m
Bedrijventerreinen	0,7 m

Tabel 5 Ontwateringseisen nieuwbouw gemeente Moerdijk

Bestemming	Gewenste ontwateringsdiepte (GHG t.o.v. maaiveld)
Woningen met kruipruimte	0,7 m
Woningen zonder kruipruimte	0,3 m
Groenvoorzieningen	0,5 m
Secundaire wegen en woonstraten	0,7 m
Primaire wegen	1,0 m
Bedrijventerreinen	1,0 m

Middelen

Uitgangspunten en highlights

Kostendekkingsplan
gemeente Moerdijk
(excl. Havenbedrijf)

Situatie 2023

- 15.311 eenheden (equivalent)
- Basistarief meerpersoonshuishouden tot 501 m^3 waterverbruik → **€ 288,51**
  - € 4,4 miljoen aan heffingsinkomsten
- Beoogde heffingsstijging 2023 > 2024 met 9,6% → **€ 316,20**
  - Betreft enkel inflatiecorrectie (conform Kadervoorstel)
  - € 4,9 miljoen aan heffingsinkomsten

Uitgaven planperiode (2024-2027)

- Totale vervangingswaarde stedelijk watervoorzieningen: € 138 miljoen
- € 2,3 miljoen per jaar aan directe kosten
  - *planvorming, onderzoek, onderhoud en algemene (loon)kosten*
- Aflopend van € 5,1 tot € 3,1 miljoen per jaar aan investeringen
  - *vervanging en verbetering*
  - *bouwkundig en elektromechanisch*

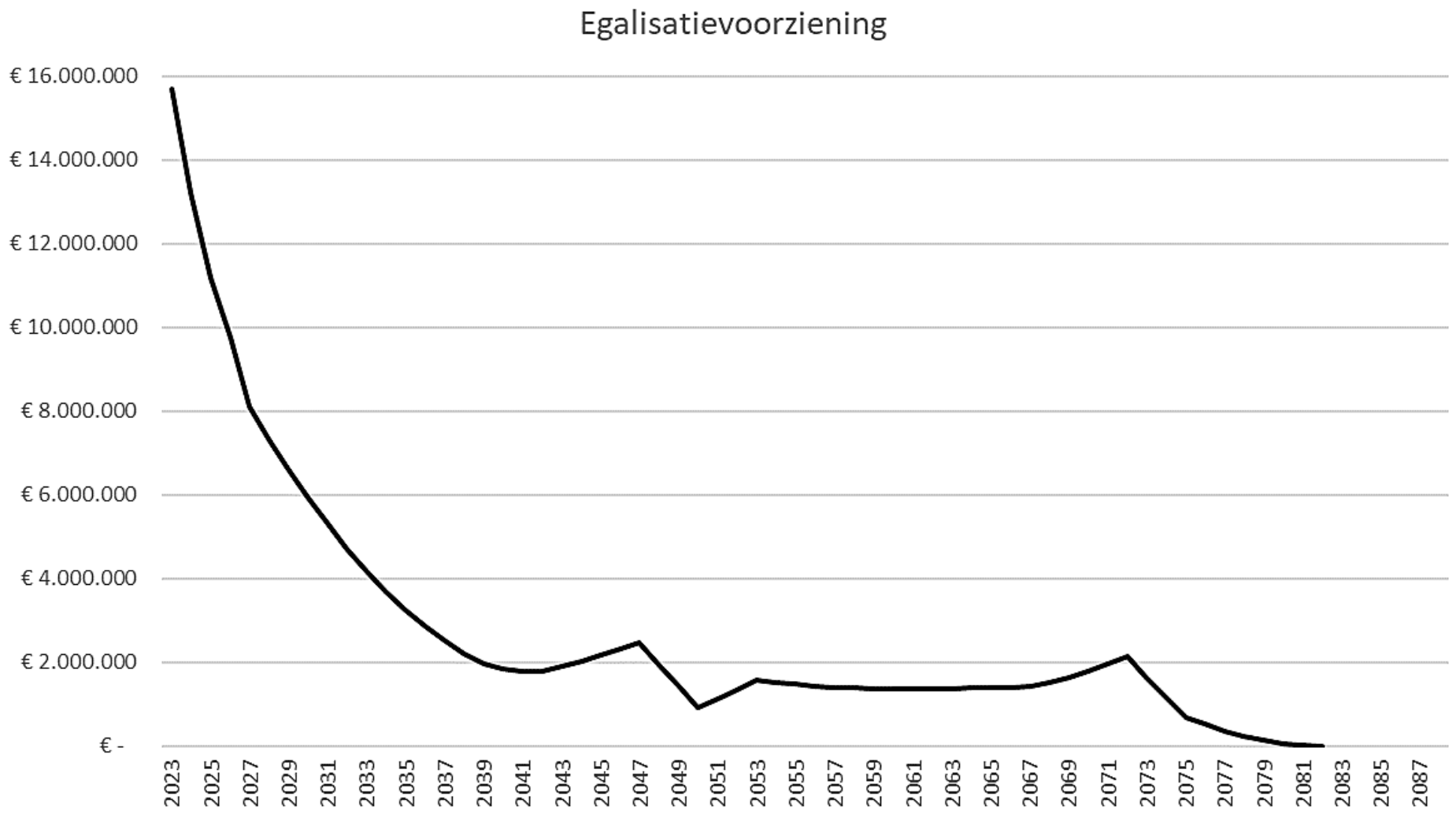
Verloop voorziening

Kostendekkingsplan gemeente Moerdijk (excl. Havenbedrijf)

<u>Egalisatievoorziening</u>:

- Inzetten voor uitgaven
- Lange termijn balans rond 1 - 2 miljoen
- Afbouwen naar 0

<u>Spaarvoorziening</u>: buffer ca. € 400.000 vanaf 2025

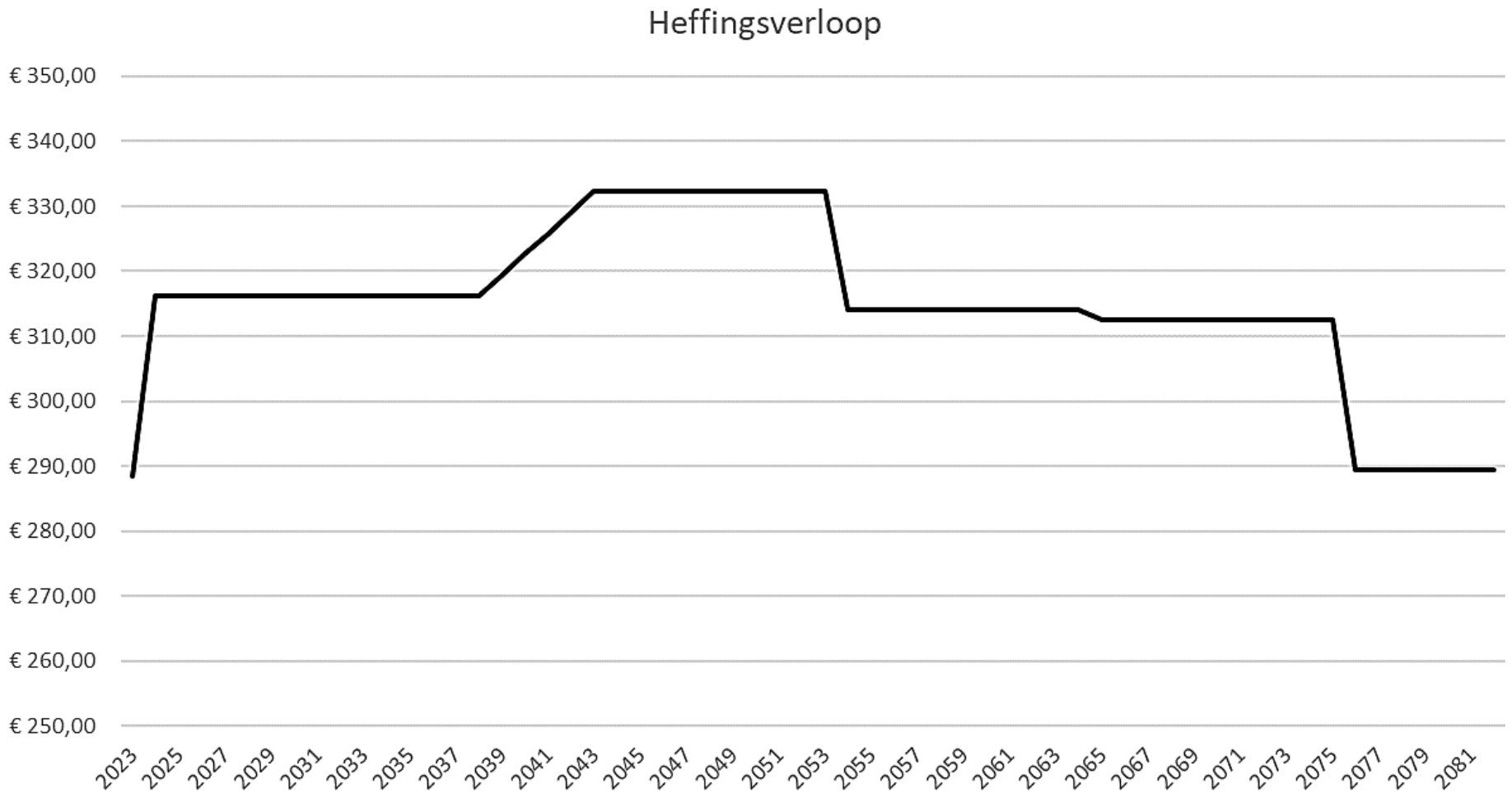

Resultaten op vast prijspeil (excl. indexatie)

Verloop rioolheffing

Kostendekkingsplan gemeente Moerdijk (excl. Havenbedrijf)

Bij rente 2,5% vanaf 2024

Resultaten op vast prijspeil (excl. indexatie)

→ Geen extra verhoging (beleidsmatig) nodig tot 2039

Verloop rioolheffing

Kostendekkingsplan gemeente Moerdijk (excl. Havenbedrijf)

Jaar	Heffings-eenheden	Heffing per 1/1	Stijging per 31/12	Totaal inkomsten
2023	15.311	**€ 288,51**	9,6%	€ 4.417.370
2024	15.607	**€ 316,20**	-	€ 4.934.926
2025	15.903	**€ 316,20**	-	€ 5.028.521
2026	16.125	**€ 316,20**	-	€ 5.098.718
2027	16.347	**€ 316,20**	-	€ 5.168.914

Resultaten op vast prijspeil (excl. indexatie)

→ Geen extra verhoging (beleidsmatig) nodig tot 2039

Havenbedrijf Moerdijk

Apart van kostendekkingsplan gemeente

Lasten

- Exploitatie Havenbedrijf
  (op basis van eigen Assetmanagementplan Riolering en Water)
- Perceptiekosten
- Loonkosten

Baten

Jaar	Heffings-eenheden	Heffing per 1/1	Stijging per 31/12	Totaal inkomsten
2023	3.610	**€ 437,93**	0,7%	€ 1.581.075
2024	3.610	**€ 441,16**	0,7%	€ 1.592.750
2025	3.610	**€ 444,42**	0,7%	€ 1.604.511
2026	3.610	**€ 447,70**	0,7%	€ 1.616.360
2027	3.610	**€ 451,01**	-	€ 1.628.295

Resultaten op vast prijspeil (excl. indexatie)

Afronding, vragen en vervolg

Contact

Marty Braat
marty.braat@moerdijk.nl

Vera Kusters
vera.kusters@arcadis.com